

Fakta om energi

Handbok om energieffektivt boende

Läs på nätet www.motiva.fi/asiaaenergiasta

Trivsamt och ekonomiskt boende, energieffektivt

Vill du bo trivsamt men samtidigt energieffektivt och ekonomiskt?

Läs hur du med små åtgärder och genomtänkta anskaffningar kan höja din boendekomfort, spara på energikostnaderna och minska klimatpåverkan från boendet.

Vill du ha mer information och energirådgivning?

Kontakta din regionala energirådgivare:

“Regional energirådgivare”

www.xxx.fi / meiliosoite@domain.fi

Energirådgivarens tips för ditt hem

Vill du ha information och råd om att spara energi, eller vill du börja använda förnybar energi?

Den regionala energirådgivningen ger konsumenter, kommuner och små och medelstora företag stöd och information om energismarta val och användning av förnybar energi. Energirådgivarna ger personlig rådgivning och ordnar träffar och kampanjer i alla landskap.

Energirådgivarens tips för ditt hem

Vill du ha information och råd om att spara energi, eller vill du börja använda förnybar energi?

Den regionala energirådgivningen ger konsumenter, kommuner och små och medelstora företag stöd och information om energismarta val och användning av förnybar energi. Energirådgivarna ger personlig rådgivning och ordnar träffar och kampanjer i alla landskap.

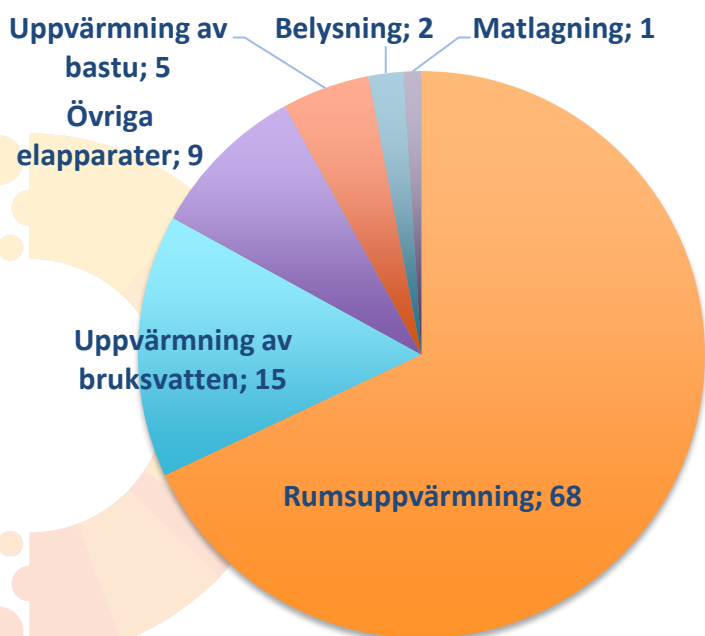
Kolla kontaktuppgifterna till din regionala energirådgivare:

www.motiva.fi/energianeuvonta

Vart går energin?

Inom boendet förbrukas energi på olika sätt beroende på hustypen, antalet boende samt elutrustningen och förbrukningsvanorna. Nybyggda hus är energieffektivare än gamla hus som inte är grundrenoverade.

Största delen av hemmets totala energiförbrukning går till uppvärmning. Att effektivera uppvärmningen i ditt hem är det viktigaste du kan göra för att spara energi och för klimatet.

Bilden visar energiförbrukningen inom boende i Finland (Statistikcentralen 2018).

Hur mycket energi går det åt hemma hos dig?

Börja energisparandet med att utreda din förbrukning.

- ✓ Rätta förbrukningsuppgifter hjälper dig att vidta kloka energieffektiviseringsåtgärder.
- ✓ Genom små åtgärder kan du minska energiförbrukningen märkbart.
- ✓ Att minska energiförbrukningen inom boendet är det lättaste sättet att minska ditt klimatavtryck.

Planera stora renoveringar omsorgsfullt och förbättra samtidigt energieffektiviteten – då sparar du energi i framtiden och sänker dina boendekostnader!

- ✓ Du kan förbättra husets energieffektivitet t.ex. genom att förbättra ventilationens värmeåtervinning, tilläggsisolera och byta till fönster med bättre värmeisolering.
- ✓ Hemautomations- och styrsystem som styr och reglerar användningen av uppvärmningsenergi är en investering i framtiden.
- ✓ Att byta ut den gamla oljeeldningen mot en värmepump, eller i små enfamiljshus mot elvärme, är en stor insats för klimatet och en klok investering.
- ✓ Sköt om husets uppvärmnings- och ventilationssystem så att de fungerar korrekt och energieffektivt.

Vad har jag för nytta av att hålla koll på förbrukningssiffrorna?

- ✓ Det gör energisparandet mer målinriktat och effektivare. Det har visats att de som regelbundet håller koll på sin elförbrukning lyckas få ner sin elförbrukning mer än andra.
- ✓ Om du har funderat på att installera solpaneler på taket, behövs det uppgifter om förbrukningen per timme, dygn och månad för att kunna dimensionera solcellsanläggningen rätt. Rätt dimensionering är kostnadseffektivt och förkortar anläggningens återbetalningstid.
- ✓ Information om förbrukningen behövs också när du renoverar de tekniska systemen i hemmet eller byter uppvärmningssätt.
- ✓ Plötsliga avvikelser i energiförbrukningen utan någon klar orsak kan vara ett tecken på att någon apparat eller vattenarmatur gått sönder. Om du håller koll på förbrukningen kan du snabbt ta reda på var felet ligger och reparera det.

Var får jag information om min energiförbrukning?

Du som bor i enfamiljshus eller småhus

- ✓ På elräkningen eller via ditt energibolags förbrukningsrapporteringstjänst (internet eller app)
- ✓ Uppgifter om fjärrvärmeförbrukningen får du från ditt energibolag (förbrukningsrapporteringen eller räkningen). I räkningen betalar du också för uppvärmning av tappvarmvatten!
- ✓ Övriga energikällor omvandlar du till kilowattimmar.
10 000 kWh motsvarar:
 - ✓ 1 000 liter lätt eldningsolja
 - ✓ 2 100 kg pellets
 - ✓ 12,5 m³ flis
 - ✓ 6,0 traskubikmeter björk

Du som bor i flervåningshus eller radhus

- ✓ Hur mycket el du använder i din egen bostad får du reda på via ditt energibolags förbrukningsrapporteringstjänst (internet eller app)
- ✓ Bostadsbolaget håller koll på fastighetens förbrukning av uppvärmningsenergi, fastighetsel och tappvarmvatten. I fjärrvärmeräkningen betalar du också för uppvärmning av tappvarmvatten. Informationen finns i bostadsbolagets årsberättelse.

Justera och spara – uppvärmning och ventilation

Största delen av hemmets energi går till uppvärmning. Du kan minska förbrukningen av uppvärmningsenergi redan med små åtgärder som inte kräver extra investeringar utan bara ändrade vanor.

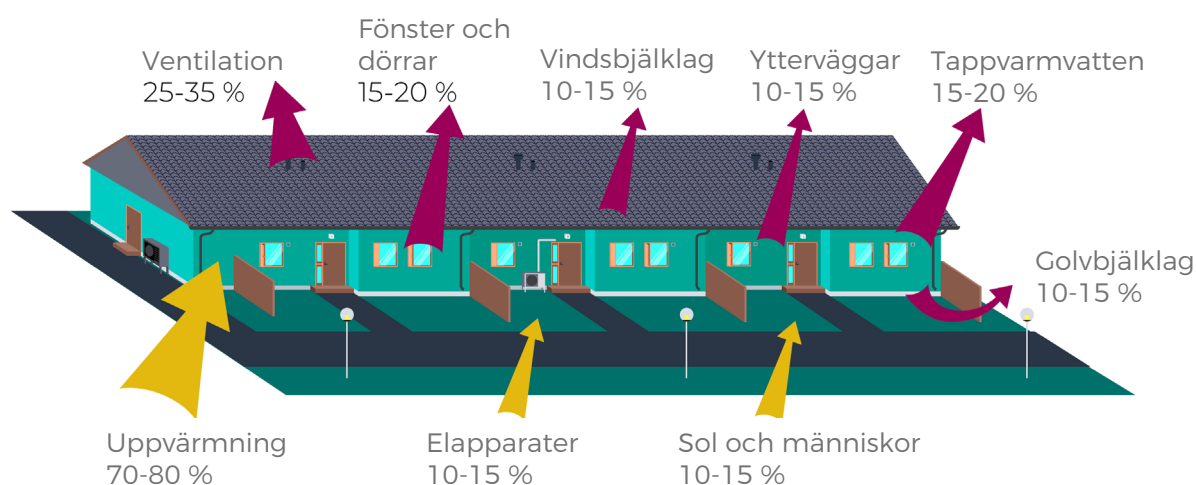
Förutom uppvärmningen är också byggnadens ventilation en central faktor som påverkar boendekomforten och boendehälsan. Samtidigt har ventilationen också stor inverkan på energiförbrukningen.

Vart tar värmen vägen?

Hög rumstemperatur, felaktiga vädringsätt eller felaktiga vanor vid användning av ventilationen samt otäta konstruktioner eller dåliga tätningar i dörrar och fönster är de viktigaste faktorerna som ökar förbrukningen av uppvärmningsenergi.

Energiekonomiska temperaturer i bostadsrummen förbättrar boendekomforten och inomhusluftens kvalitet på många sätt. Om det är för varmt inomhus blir man trött och slö, och under uppvärmningssäsongen är inomhusluften torrare. Lägre temperatur minskar också skadliga utsläpp från byggnadsmaterial.

1 °C lägre temperatur ger 5 % lägre värmekostnader.

Tips som sparar på värmekostnaderna i alla hem

- 1. Kontrollera rumstemperaturerna och justera termostaterna:**
 - ✓ Vistelserum 20 °C
 - ✓ Sovrum 18 °C
 - ✓ Förråd och garage 5-12 °C
 - ✓ Trapphus och vindfång 17 °C
 - ✓ Sänk temperaturen rejält i rum där man inte vistas!
2. Vädra snabbt med korsdrag när det är kallt väder.
3. Kontrollera och byt tätningarna i fönster och dörrar.
4. Lär dig använda ventilationen på rätt sätt.
5. Kontrollera värmeelementen och termostaterna. Byt vid behov ut dem om de har flera årtionden på nacken, det kan sänka förbrukningen av värmeenergi med ända upp till 20 %.
6. Sänk temperaturen på komfortvärmen i badrumsgolvet och utnyttja tidsstyrning av golvvärmen.

Spartips för dig som har elvärme

1. Kontrollera värmeelementen och termostaterna. Byt vid behov ut dem om de har flera årtionden på nacken. Du kan få ner förbrukningen av värmeenergi med ända upp till 20 %.
 - ✓ Ta kontroll över temperaturen i enskilda rum med hjälp av moderna termostater och styrning.
2. **Utnyttja komplementvärme smart:**
 - ✓ Om du vet att en köldknäpp är på väg ska du börja elda med ved regelbundet ett par dagar innan kölden slår till.
 - ✓ Utnyttja luftvärmepumpen under hela uppvärmningssäsongen. Ställ termostaterna på värmeelementen några grader lägre än luftvärmepumpen. Kolla i bruksanvisningen vid hur kallt väder det inte längre är energieffektivt att använda pumpen.
3. Sänk rumstemperaturerna med hemma/bortabrytaren eller med tidsstyrning när du lämnar bostaden tom en längre tid.
4. Börja använda hemautomation eller ett styrsystem som optimerar förbrukningen för din räkning.

Läs också tipsen som sparar på värmekostnaderna i alla hem!

Fixa ventilationen!

Ventilationens uppgift är att se till att inomhusluften är bra och ren. Vilket ventilationssystem som än används kan du som boende bidra till en bra inomhusluft och energieffektiv ventilation under alla årstider.

Vet du vilken typ av ventilation du har hemma hos dig och hur den används rätt? Ta först reda på hur ditt ventilationssystem fungerar och läs sedan tipsen för de olika systemen!

- ✓ **Självdraagsventilation** är vanlig i gamla byggnader.
- ✓ **Mekanisk frånluftsventilation** blev allmän på 1980-talet.
- ✓ **Mekanisk till- och frånluftsventilation** är standard i så gott som alla nybyggda hus.

Självdraagsventilation

Tilluften tas in i bostadsrummen via friskluftsventiler eller ventilationsöppningar i fönstren. Frånluften leds till en frånluftskanal via hjälputrymmen, t.ex. via spisfläkten eller en frånluftsventil i badrummet.

Ventilationen baserar sig på tryck- och temperaturskillnader. Sommartid är självdraagsventilation ofta otillräcklig, och då måste man vädra genom fönstret. Vintertid kan det hända att luften byts ut alltför effektivt, om man inte skruvar till ventilerna. Ventilerna får dock aldrig stängas helt.

Se till att ventilationen fungerar:

- ✓ Rengör till- och frånluftsventilerna minst två gånger per år. Tvätta och rengör också filtren om sådana finns.
- ✓ Filtren i spisfläkten ska gärna rengöras flera gånger per år.
- ✓ Ställ tilluftsventilen i sommar- eller vinterläge enligt årstiden.
- ✓ Tallriksventilen i tvättrummet kan skruvas till lite på vintern utan att ventilationen försämras. Effektivera ventilationen på sommaren genom att öppna ventilen lite mer.
- ✓ Snabbvädra genom fönstret på vintern, helt med korsdrag, och stäng sedan fönstren.

Mekanisk ventilation

Det finns två huvudtyper av mekanisk ventilation: mekanisk frånluft och mekanisk till- och frånluft.

Vid mekanisk frånluft sugs luften ut via ventilationskanaler i kök, badrum och klädrum med hjälp av fläktar. Ersättningsluft strömmar in på samma sätt som vid självdragsventilation – via ventiler i fönster eller väggar.

Vid helt mekanisk ventilation blåses tilluften in via ett ventilationsaggregat. Det är energieffektivast att utrusta ventilationsaggregatet med värmeåtervinning, så att värmen i frånluften utnyttjas för att värma tilluften.

Se till att ventilationen fungerar:

- ✓ Justera ventilationen enligt belastningen: borta/minimieffekt – normal effekt för boende – effektiverad ventilation t.ex. vid bastubad eller fester. Stäng aldrig av ventilationen helt!
- ✓ Förbikoppla värmeåtervinningen på sommaren och stäng av eftervärmningen av tilluften – och ställ vardera i vinterläge igen på hösten när uppvärmningssäsongen börjar.
- ✓ Ställ eftervärmningen av tilluften på cirka 17° C under uppvärmningssäsongen. Stäng av eftervärmningen till sommaren.
- ✓ Byt filter i ventilationsaggregatet 1–2 gånger per år. Dammsug värmeåtervinningselementet i aggregatet en gång per år och tvätta det med några års intervaller.
- ✓ Rengör till- och frånluftsventilerna.

Klok kylning

Håll värmen ute och slå på den mekaniska kylningen först när de gröna kylningstipsen blir otillräckliga.

- ✓ Dra för gardinerna och stäng persiennerna. Håll fönstren stängda på dagen.
- ✓ Använd solskydd, t.ex. markiser. Också träd och buskar erbjuder naturlig skugga.
- ✓ Vädra under dygnets svala timmar och på skuggsidan, utnyttja korsdrag.
- ✓ Minska värmelasten inomhus: stäng av elapparater som inte behövs, undvik att använda ugnen och värma bastun.

Använd kylning med måtta

Mekanisk kylning kan ge en fet räkning, om man inte kan konsten att kyla klokt och energieffektivt. Att använda fläktar, kalluftsblåsare och luftkonditioneringsapparater kostar från några tiotals cent upp till ett par euro per dygn, beroende på apparaten och hur den används.

- ✓ Om du har en luftvärmepump eller rums kylare lönar det sig att använda dem bara i de rum där du vistas – att kyla rummen i förväg drar el i onödan.
- ✓ Stäng fönster och ytterdörrar när du slår på kylaren. Avgränsa också området som ska kylas genom att stänga mellandörrar.
- ✓ Rummet behöver bara kylas till ett par grader under utomhustemperaturen för att tillvaron ska kännas behagligare.
- ✓ En luftvärmepump avfuktar inomhusluften effektivt, vilket också gör att värmen känns mindre tryckande.

De som håller koll på sin elförbrukning sparar mer

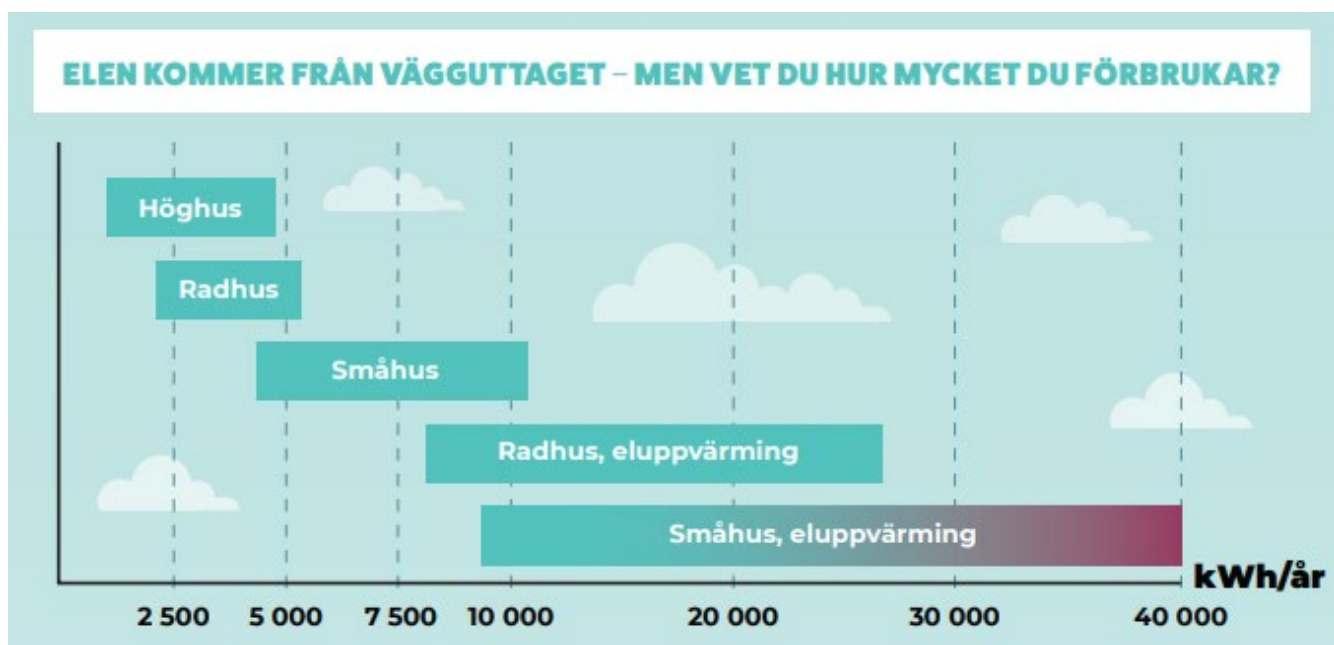
Vet du hur mycket el ditt hem förbrukar per år, månad, vecka eller dag? Och vid vilket klockslag din förbrukning är störst? Vet du vad som orsakar dagens förbrukningstopp?

Det är konstaterat att de som håller koll på sin förbrukning regelbundet klarar att minska sin elanvändning effektivt och målinriktat.

Utnyttja ditt energibolags kostnadsfria onlinetjänst och vidta åtgärder som gör skillnad!

Elförbrukningen i hem av olika typ

- ✓ Om ditt hem värms med el är din elförbrukning större än i ett hus med fjärrvärme eller enbart olje- eller vedeldning.
 - ✓ Till den totala energiförbrukningen räknas förutom uppvärmningen också den el som elapparaterna förbrukar samt den energi som går till att värma tappvarmvatten.
- ✓ Det går att få ner förbrukningen i alla typer av hem – ofta med 5–10 % redan genom att lägga om vanorna

Så läser du energibolagets förbrukningsrapporteringstjänst

När du har ett elavtal kan du se dina förbrukningsuppgifter via ditt energibolags onlinetjänst. Det lönar sig att hålla koll på förbrukningen regelbundet.

- ✓ I onlinetjänsten presenteras din elanvändning åskådligt för hela avtalsperioden, från timnivå ända upp till årsnivå.
 - ✓ Med räkningen får du vanligen bara ett sammandrag av förbrukningen under den senaste faktureringsperioden.
- ✓ Jämför år, månader, veckor och dagar – då är det lätt att märka skillnader i förbrukningen under olika årstider och veckodagar. När du granskar din förbrukning på timnivå under ett dygn kan du lätt se hur den fördelar sig tidsmässigt.
 - ✓ Med en energimätare kan du mäta hur mycket el enskilda stickproppsanslutna apparater förbrukar. Du kan låna en energimätare från ditt energibolag, en energirådgivare eller på biblioteket.

Elförbrukningen i två olika hushåll

EGNAHEMSHUS, ELUPPVÄRMING

120 m², 4 boende, elförbrukning 18 900 kWh/år, 13 cent/kWh

Värme	1 235 €	9 500 kWh
Varmvatten	480 €	3 670 kWh
Elektrisk bastuugn	130 €	1 000 kWh
Belysning	59 €	450 kWh
Kylapparater	78 €	600 kWh
Matlagning	89 €	680 kWh
Hemelektronik	91 €	700 kWh
Tvätt och torkning	91 €	700 kWh
Övrigt	52 €	400 kWh
Teknik, ventilation	104 €	800 kWh
Värmning av bilen	52 €	400 kWh

HÖGHUS, FJÄRRVÄRME

50 m², 1 boende, elförbrukning 3 100 kWh/år, 15 cent/kWh

Badrum, golvärme	165 €	1 100 kWh
Övrigt	18 €	120 kWh
Tvätt	30 €	200 kWh
Hemelektronik	60 €	400 kWh
Disk	21 €	140 kWh
Matlagning	38 €	250 kWh
Kylapparater	45 €	300 kWh
Belysning	36 €	240 kWh
Elektrisk bastuugn	53 €	350 kWh

Sänk elkostnaderna med 5–10 % med de här knepen

1. Ha inte bastuaggregatet på i onödan. Bada så fort bastun blivit varm och stäng av aggregatet genast efteråt.
2. Har du komfortvärme i badrumsgolvet? Se till att den är ställd på energieffektiv nivå – golvet ska bara kännas aningen varmt under foten. Med en tidsstyrd termostat kan du också enkelt styra uppvärmningen så att golvet är varmt bara den tid på dagen när duschen används – då undviker du onödig uppvärmning av rummet.
3. Köp energieffektiva apparater och använd dem klokt.
 - ✓ Läs energimärkningen om apparaten har en sådan.
4. Tarkista jääkaapin säilytyslämpötilat:
 - ✓ Frys -18 °C, kylskåp +2 - +6 °C.
 - ✓ Svalskåp +10 - +14 °C.
 - ✓ Varje grad kallare ökar elförbrukningen med 5 %.
5. Byt ut lamporna mot LED-belysning.
6. Kör fulla maskiner när du diskar och tvättar, och utnyttja ekoprogrammen.
7. Stäng av elapparaterna när du inte behöver dem. Dra ur laddaren ur uttaget när du laddat klart.

Hushållsapparaternas energimärkning förnyas

Energimärkningen av vitvaror och hemelektronik förnyas. I den välbekanta märkningen med röd-gröna pilar återgår man till skalan A-G, men med strängare krav på energieffektivitet än förut.

I de nya ekodesignförordningarna ställs också krav på att apparaterna ska kunna repareras och att det ska finnas tillgång till reservdelar och programuppdateringar.

Den nya energimärkningen:

- ✓ Kylar och frysar
- ✓ Diskmaskiner
- ✓ Tvättmaskiner och kombinerade tvättmaskiner och torktumlare
- ✓ TV-apparater och bildskärmar
- ✓ Lampor (1.9.2021)

Den gamla märkningen kvarstår för bl.a.

- ✓ Torktumlare, ugnar, spisfläktar, luftvärmepumpar, vattenvärmare

Genom att välja en energieffektiv apparat och använda den klokt minskar du elförbrukningen. Läs mer på

www.energiamerkinta.fi

Energisnålare bastubad

Ett bastuaggregat som värms separat för varje gång är hemmets överlägset största enskilda elförbrukande apparat. Bastubadandet syns på elräkningen och som förbrukningstopp i dagens elförbrukning.

Så minskar du bastuns elförbrukning:

- ✓ Dra ner på ventilationen i bastun när du börjar värma den – och öka ventilationen medan du badar och i synnerhet efteråt.
- ✓ Bada så fort bastun blivit varm. Se till att alla badar direkt efter varandra – att hålla en tom bastu varm drar el i onödan.
- ✓ 70–80 °C är en energieffektiv temperatur. När temperaturen höjs till 100 °C stiger förbrukningen med 20–30 %.
- ✓ Stäng av aggregatet så fort du badat klart. Eftervärmningen och ventilationen räcker till för att torka upp bastun.

Byt till grön el

Samtidigt som du konkurrensutsätter din elförsäljare kan du byta ditt elavtal till ett avtal om grön el. Välj el som producerats med förnybar energi – vatten-, vind- eller solkraft eller biomassa.

Bra att veta om elavtal:

- ✓ Endast el som certifierats med ursprungsgarantier får saluföras som producerad med förnybar energi.
- ✓ Ett börselavtal kan passa den som förbrukar mycket el och vill få ner elräkningen genom att styra förbrukningen. På lång sikt är börsel det förmånligaste alternativet.
- ✓ Läs avtalsvillkoren noga, ge bland annat akt på avtalsperiodens längd, faktureringsvillkoren och uppsägningstiden.
- ✓ I Energimyndighetens tjänst sahkonhinta.fi finns uppdaterad prisinformation och produktbeskrivningar.

Flexiblare elanvändning

Använd el när tillgången är god och priset förmånligt. En allt större del av elen kommer från förnybara energikällor, t.ex. vind- och solkraft, och därför varierar elutbudet och elpriset med vädret.

Förbrukningsflexibilitet, alltså tidsstyrning av elanvändningen, är klokt framför allt i bostäder med elvärme. Med hjälp av automatikutrustning kan uppvärmningen av rummen och tappvarmvattnet styras till olika timmar av dygnet utan att det påverkar boendekomforten.

Flexibilitet i elförbrukningen hjälper oss att övergå till renare och hållbarare energiproduktion.

Så får du störst nytta av förbrukningsflexibilitet:

- ✓ Kontrollera att du utnyttjar den tekniska utrustningens befintliga tidsstyrningar i ditt hem. Flytta förbrukningen till tidpunkter då elpriset är lägre.
- ✓ Börja använda hemautomation eller energibolagets förbrukningsstyrande energitjänster.
- ✓ Byt ut ditt fastprisavtal till ett elavtal med börsprissättning. Då får du på lång sikt klara fördelar av att flytta förbrukningen.

Jämna ut förbrukningstopparna, flytta förbrukningen

Ju högre elutrustningsstandard ett hem har, desto mer automation som förbättrar energieffektiviteten finns det redan inbyggt i systemen.

Det lönar sig att framför allt styra användningen av apparater med stor effekt till timmar då elen producerats förmånligt och rent.

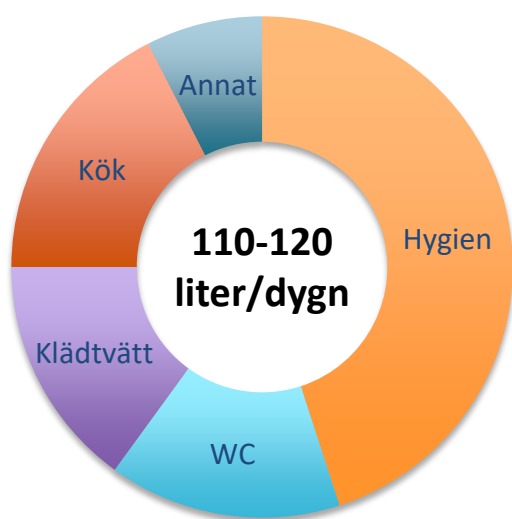

Utnyttja möjligheten att tidsstyra olika apparater:

- ✓ Elvärmen och värmeelementen
- ✓ Golvvärmen i badrummet
- ✓ Ventilationsaggregatet
- ✓ Varmvattenberedaren
- ✓ Använd vitvarornas timerfunktion eller kör dem utanför effekttopparna
- ✓ Förvärmningen av bilen
- ✓ Laddningen av elbilen

Håll vattenförbrukningen nere

Av hemmets energiförbrukning går cirka 15 % till att värma tappvarmvatten. Sparsam vattenförbrukning minskar också din energiräkning.

De personliga vanorna påverkar vattenförbrukningen mest. De sparsammaste klarar sig med cirka 60 liter per dygn, medan de som inte är lika noga kan förbruka ända upp till 270 liter/dygn.

Tappvarmvattnet är dyrast. Att duscha i en kvart om dagen kostar kring 450 euro per år.

Tips för att spara på vattnet

Sparsamma vanor:

- ✓ Ta kortare duschar – du sparar på det värdefulla varmvattnet.
- ✓ Om du har diskmaskin – undvik att diska för hand.
- ✓ Undvik att skölja disken i onödan innan du ställer den i maskinen.
- ✓ Samla regnvatten för att vattna i trädgården.

Reparera, justera och spara:

- ✓ Var uppmärksam på förrådiska läckage i WC-stolarna, både nya och gamla. Ett litet läckage i en WC-stol kan höja den årliga vattenräkningen med över 1 000 e.
- ✓ Byt ut kranarna och WC-stolen mot vattensnåla modeller, som i bästa fall förbrukar hälften mindre vatten än de gamla.
- ✓ Justera flödet i kranarna, i duschkranen är 12 l/min tillräckligt och i lavoarkranen 6 l/min.
- ✓ Ställ in rätt temperatur på tappvarmvattnet som leds till vattenledningsnätet
 - ✓ Tappvarmvatten 50–55 °C.
 - ✓ Vattentemperatur i beredaren 55–65 °C.
- ✓ Låt installera en konstanttryckventil i vattenledningen som kommer till huset och ställ trycket på cirka 3–4 bar. Då undviker du att flödet från kranarna är för stort, och sparar vatten och energi.
- ✓ Enplanshus klarar sig med lägre vattentryck än hus som har vattenpunkter också i våningsplan som är belägna ovanför vattenmätaren.

Ren energi från ditt eget tak

Med en egen solcellsanläggning minskar du behovet av köpt el och klimatpåverkan från boendet. Solel är ofta en lönsam investering i både småhus och bostadsbolag.

Läs mer på Motivas sida [Aurinkosähköä kotiin](#) om olika företag i branschen och kolla garantitiderna och tekniska fakta i offerterna. Ta alltid in offerter från flera företag.

**aurinko
sahkoa
kotiin.fi**

Solel till småhus och bostadsbolag

Bra att veta om anskaffning och installation av solel

- ✓ Solpaneler behöver en skuggfri installationsplats antingen på taket eller på marken. Panelerna producerar bäst när de riktas mot söder, i cirka 40 graders vinkel.
 - ✓ Gör en översyn av takets skick och behovet av takreparation innan panelerna installeras!
 - ✓ Det lönar sig att montera panelerna så att de följer takfallet.
- ✓ Hur ekonomisk anskaffningen är beror på hur stor del av den producerade elen du använder själv. Ju mer du kan styra förbrukningen till de timmar då produktionen av solel är störst, desto lönsammare är anskaffningen.
- ✓ Renoveringar och anskaffningar inom en nära framtid kan komma att öka din elförbrukning, t.ex. om du installerar en värmepump eller skaffar elbil.
- ✓ Försäkra dig om att företaget som installerar solcellsanläggningen har inkluderat följande i leveransen: användarhandledning, ett program eller en app för övervakning av produktionen, samt dokumentation och uppsättande av fastighetsskyltar.

Bostadsbolag: inled projektet med en solelstudering

- ✓ En utredning som görs av en sakkunnig ger viktig information för dimensioneringen och planeringen av anläggningen, underlag för beslutet på bolagsstämman samt för konkurrensutsättningen.
- ✓ Energibolagets krediteringsberäkningstjänst ger möjlighet att utnyttja solel kalkylmässigt också i lägenheternas elförbrukning.

ÖLJYLÄMMITYS
VAIHTOON
tukea tarjolla

Från olja till förnybart

Att övergå från oljeeldning till förnybara energikällor är ofta ekonomiskt motiverat och samtidigt en av de viktigaste åtgärderna som minskar utsläppen från småhus.

Utred alternativen och bekanta dig med stöden

- ✓ Oljeeldning kan bland annat ersättas med jordvärme, en luft-vattenvärmepump, fjärrvärme, träbaserade uppvärmningsformer samt torr eller vattenburen elvärme.
- ✓ Nu finns det ekonomiskt stöd att få för dem som byter ut oljeeldningen. Bekanta dig noga med stödformerna och ansökningsanvisningarna.
- ✓ Läs mer: www.motiva.fi/oljylammityksen-vaihtajalle

Energieffektiv användning av luftvärmepumpen

En luftvärmepump är en energieffektiv stödvärmeform för elvärme och oljeeldning.

Ställ in uppvärmningssystemet så att luftvärmepumpen är det primära uppvärmningssättet:

- ✓ Ställ värmeelementen i rummen på 3–4 grader lägre nivå än luftvärmepumpen.
 - ✓ Kolla att värmeelementen hålls svala när värmepumpen startar. Sänk vid behov det inställda värdet på värmeelementen.
- ✓ Ju bättre luften cirkulerar mellan rummen, desto bättre sprider sig värmen i huset.
- ✓ Kontrollera i instruktionsboken om värmepumpen har en köldgräns. När vädret är kallare än så lönar det sig inte att använda pumpen.
- ✓ Rengör värmepumpens filter regelbundet flera gånger per år.